

Aandacht voor Indië-gangers

De politionele acties, feiten en meningen geeft heldere inzichten op Nederlands-Indië

Jos Koenen was amper een paar maanden oud toen zijn vader in 1946 voor ruim drie jaar naar Indonesië vertrok. Bij terugkomst was de één een groot kereltje geworden en de ander een man met bagage. Nu, ruim zestig jaar later, verschijnt het debuut van Koenen *de politionele acties, feiten en meningen* als eerbetoon aan zijn vader en diens kameraad Evert Dekker. Koenen: “Maar tevens als troost voor oud-militairen en hun nakomelingen voor wie vaak een totaalbeeld van de kwestie Nederlands-Indië ontbrak.”

Huub Koenen was vóór de oorlog beroepsmilitair en werd daarom in 1946 opgeroepen om te dienen in Indonesië. Onderweg naar de Oost, aan boord van de ms. Sloterdijk, raakte hij bevriend met de militaire arts Van Walsem en heeft vervolgens een lange periode in Indië aan zijn zijde gestaan als sergeant-ziekenverzorger. ‘Zowel collega-militairen als de inheemse bevolking werden door mijn vader verzorgd’, vertelt Jos Koenen. “Er zijn echter ook velen in zijn armen gestorven, waaronder zijn beste kameraad Evert Dekker uit Warmenhuizen. Van dit verlies heeft mijn vader zijn leven lang last gehad.”

Ongeschonden thuiskomst

In tegenstelling tot veel collega-militairen heeft Huub Koenen na thuiskomst nooit gezwegen over zijn ervaringen. Jos Koenen: “Door zijn verhalen raakte ik dermate geïntrigeerd dat ik meer wilde weten over de politieke ontwikkelingen die aan deze geschiedenis ten grondslag lagen. Daarvan kon mijn vader me echter niet alles vertellen. Militairen hadden over het algemeen weinig zicht op het totaalbeeld van de acties. Ten eerste waren soldaten veelal jongemannen, van rond de 18 jaar oud, bij wie de politieke vorming niet optimaal was. Erger was dat zij bij aanvang van de reis naar Indië marginale informatie kregen en tijdens hun verblijf nauwelijks op de hoogte werden gehouden van de internationale, politieke ontwikkelingen. De soldaten moesten hun leven riskeren voor ons land zonder te weten waar ze aan begonnen. Voor hen was het daarom meer een kwestie van ongeschonden thuiskeren. Mijn vader, inmiddels 91 jaar, is dat gelukt; circa tweeduizend anderen niet.”

Feiten en meningen

Voortdurend had Jos Koenen in gedachten om ooit uit te zoeken wat er daadwerkelijk tussen ‘46 en ‘50 is gebeurd. “Veel militairen hebben de Indische tijd in hun verdere leven niet los kunnen laten. Ook de tweede én derde generatie hebben de behoefte feitelijke zaken van die tijd helder te krijgen. In de jaren ‘80 heb ik een literatuurstudie verricht naar de kwestie Nederlands-Indië.” Het verschijnen van het boek *ZKH, hoog spel aan het hof van Zijne Koninklijke Hoogheid* van Jort Kelder en medeauteur Veendendaal, was voor Koenen de drijfveer om zijn studie alsnog uit te brengen voor een groter publiek. “Kelder gaat af op de memoires van I.G. van Maasdijk, waarin wordt gesuggereerd dat de laatste stuiptrekkingen van de dekolonisatie in relatie staan tot subversief gedrag van prins Bernhard. Als historicus kan ik zeggen dat er niet goed is omgesprongen met de bronnen. De schrijvers proberen de prins een staatsgreep in de schoenen te schuiven; dan moet je wel met harde bewijzen komen.” Koenen beaamt dat er in de decennia na de ‘50 meerdere uitgaven zijn verschenen die eveneens een licht werpen op de kwestie Indonesië. „Deze studies zijn ofwel geen wetenschappelijke beschrijvingen van de

gebeurtenissen ofwel eenzijdige studies, vaak voornamelijk vanuit Nederlandse bronnen beschreven.”

Indië verloren...

Koenen brengt in *de politionele acties, feiten en meningen* - ruim voorzien van zowel Nederlandse als Indonesische bronnen - de bemoeienissen van Nederland met Indonesië in kaart. “Het stond vast dat de kolonie na de oorlog niet meer zou bestaan. Dat kon Nederland echter niet verkroppen en wilde - met de idee *Indië verloren, rampspoed geboren* in het achterhoofd - redden wat er te redden viel. De politionele acties werden gebracht als herstel van de orde in Indonesië maar in wezen waren deze veel meer economisch van aard. Dit had grote spanningen tussen Nederland en de rest van de wereld tot gevolg. Het is te betreuren dat degenen die zich in die tijd het meest hebben ingezet hier niet alles van wisten. In mijn boek heb ik getracht oorzaken, aanleidingen en gevolgen van beide politionele acties toe te lichten. Hopelijk biedt dat oud-militairen én hun kinderen ontbrekende schakels die zij lange tijd zochten.”

Jos Koenen (1946) heeft zijn leven verdeeld over drie passies: geschiedenis, muziek en de zee. 33 jaar lang heeft hij als historicus, op het Don Bosco College aan de Volendamse jeugd les gegeven in zijn favoriete vak.

41 jaar lang heeft hij met zijn Monnickendams jazzorkest de ‘Troetown Jazzband’ overal in Nederland concerten gegeven.

25 jaar lang heeft hij met zijn schip de ‘VD10’ IJsselmeer, Noord- en Oostzee bevaren. Daarnaast schreef hij meerdere nautische artikelen.

Bestellen

De politionele acties, feiten en meningen is op woensdag 14 april officieel overhandigd aan de burgemeester van Harenkarspel. Het boek is te bestellen door € 15,- over te maken op ING 2209584 t.n.v. drs. J. Koenen onder vermelding van ‘politionele acties’.

Voor verdere info: joskoenen@hotmail.com